MƏKTƏBLƏRİN ÜZLƏŞDİYİ

qlobal çağırışlar

Beynəlxalq marketinq və tədqiqat şirkəti olan IPSOS-un təhsilə və məktəblərə qlobal münasibətlə bağlı son hesabatı dünyanın müxtəlif təhsil sistemlərinə təsir edən problemlərin geniş mənzərəsini təqdim edir. Beynəlxalq təşkilatın keçirdiyi sorğuda 30 ölkədən 30 mindən çox respondent iştirak edib.

Sorğuya əsasən, ABŞ-də respondentlərin üçdə biri deyir ki, siyasi və ya ideoloji qərəzlilik bu gün onların ölkələrinin təhsil sisteminin qarşısında duran ən böyük problemdir. Macarıstan və Polşada yaşlı əhalinin 30 faizi eyni düşüncəni bölüşür.

Uşaqlarının təhlükəsizliyi ilə bağlı narahatlıq ABŞ-də 31 faizlə ikinci ən çox seçilən narahatlıq olub. Bu həmçinin Fransa (30 faiz), Hindistan, Meksika və Braziliyada (hər biri 24 faiz) əsas narahatlıq doğuran amildir.

İndoneziyada hər on respondentdən altısı bildirib ki, təhsilə qeyri-bərabər çıxış məktəb sistemini narahat edən ən böyük problemdir. Ən çox seçilən iki cavab isə qeyri-adekvat infrastruktur (36 faiz) və texnologiyadan qeyri-kafi istifadə (30 faiz) ilə bağlıdır.

Böyük Britaniyada respondentlərin 40 faizi maliyyə çatışmazlığını qeyd edib ki, bu da rəyi soruşulan 30 ölkə üzrə ən yüksək göstəricidir. Daha bir neçə Cənubi Amerika ölkəsi (Kolumbiya 37 faiz, Çili 36 faiz və Braziliya 35 faiz) maliyyə çatışmazlığını qeyd edib.

Sorğu həmçinin müəyyən edib ki, təhsil sistemləri haqqında ən müsbət fikirlər, ilk növbədə, Asiyadadır. Regionun bir sıra ölkələrində böyüklər öz ölkələrindəki təhsil sisteminin sosial bərabərsizliyin azaldılmasına töhfə verdiyini düşündüklərini qeyd ediblər. Məsələn, Hindistanda (72 faiz), Sinqapurda (68 faiz), Taylandda (66 faiz), İndoneziyada (64 faiz) və Malayziyada (63 faiz) respondentlərin böyük əksəriyyəti bu fikirlə razılaşıb. 30 ölkənin sonunda Türkiyə (34 faiz) və Macarıstan (30 faiz) yerləşib.

Hesabata əsasən:

- Orta hesabla 33 ölkədən 30% respondent öz ölkələrində təhsil sisteminin keyfiyyətini yaxşı hesab edir, 36% isə bunun aşağı olduğuna inanır.
- Respondentlərin 47%-i təhsilin keyfiyyətinin pisləşdiyinə inanır. Rumıniya, Fransa və Macarıstanda sorğu iştirakçıları bu fikirdədirlər.
- Sorğuda iştirak edən 30 ölkədən 29-da respondentlərin əksəriyyəti 14 yaşdan kiçik uşaqlar üçün sosial media qadağasını dəstəkləyir.
- Respondentlərin 29%-i köhnəlmiş tədris proqramının ölkələrindəki təhsil sisteminin üzləşdiyi ən ciddi problem olduğunu düşünür. Bununla birlikdə, aşkar maliyyə çatışmazlığı, siniflərdə şagird sayının çoxluğu və müəllim hazırlığının olmaması da böyük bir fərq yaradır.
- Hər dörd nəfərdən biri texnologiyanın inkişafının gələcəkdə təhsilə müsbət təsirdən daha çox mənfi təsir göstərəcəyinə inanır ki, bu da keçən ilki göstəricidən (7%) 18 bal çoxdur.

Tədqiqatda qeyd olunur ki, generativ süni intellektin (ChatGPT) ictimai şüura daxil olmasından bir il keçib və sorğuda iştirak edən ölkələrin ChatGPT-yə münasibəti daha mübahisəlidir. Respondentlərin üçdə birindən bir qədər çoxu (36%) məktəblərdə ChatGPT istifadəsinin qadağan edilməli olduğuna inanır (keçən il 29%). Bu göstərici Kanadada 52%, Fransada 51% və Avstraliyada 49% təşkil edir, sorğuda iştirak edənlərdən hər iki nəfərdən biri bu fikri dəstəkləyir. Bu göstərici Türkiyədə 24%, Taylandda 22% və Yaponiyada 20% təşkil edir, rəyi soruşulan hər dörd nəfərdən biri məktəblərində ChatGPT ilə ünsiyyətin qadağan edilməsini dəstəkləyir.

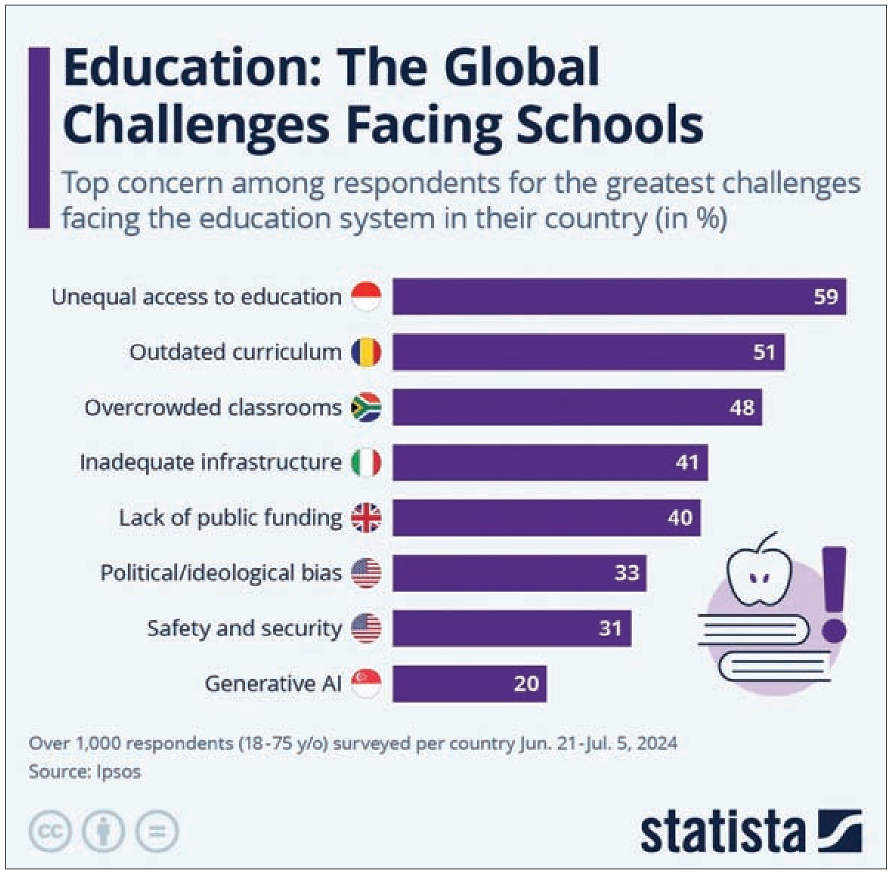

Tədqiqatda bildirilir ki, 30 ölkənin hamısında əksəriyyət savadlılıq və hesablamanın əsaslarını öyrətməyin, ilk növbədə, müəllimlərin və məktəblərin üzərinə düşdüyünü qeyd edir.

Artan məlumatlılığa baxmayaraq, bir çox təhsilalan üçün bulinq hələ də ağrılı bir sınaqdır və beş nəfərdən üçü (orta hesabla 30 ölkədə 59%) müəllimlərin, ilk növbədə, bunun üçün məsuliyyət daşıdığını düşünür: məktəblər zorakılıqla mübarizə aparmalıdır, 34% isə bunun, ilk növbədə, valideynlərin vəzifəsi olduğuna inanır.

Böyük Britaniya sakinləri (73%) hesab edirlər ki, zorakılığa qarşı mübarizə üçün məsuliyyət müəllimlərin/məktəbin (Türkiyədə 38%) üzərinə düşür.

Oruc MUSTAFAYEV